

ÄNDRINGSFÖRSLAG TILL OLLES TEXT FRÅN PEO

GRÖN = förslag lägg till **RÖD = förslag ta bort**

Nulägesbeskrivning.

Historik och faktabeskrivning

I samband med kommunsammanslagningen på 1970-talet fattade kommunfullmäktige beslut om att väghållningen av vissa vägar i kommunen i fortsättningen ska **skötas övertas** av kommunen.

Det fanns flera brister i formuleringen av beslutet. Kommunstyrelsen fick i uppdrag att på lämpligt sätt organisera väghållningen, ett uppdrag som aldrig fullföljdes.

Det ställdes bl.a. inga krav på en **fungerande** vägorganisation för de vägar **som där** kommunen **övertog förvaltningen av väghållningen**. Det ledde med tiden till att det inte funnits någon som företrätt vägs ägare när större åtgärder behövt genomföras och därmed har den rättsliga grunden för kommunens åtagande **saknats. ifrågasatts.**

Utförandet på de vägar som berörts av kommunens skötsel **av väghållningen** varierar mycket.

Det finns vägar som utförts på ett bra sätt med väggropp, ytskikt och diken som gör att vägen har tillräcklig bärighet och kan underhållas på ett bra sätt. Det finns även vägar som inte är utförda på ett tillräckligt bra sätt. De saknar t.ex. diken eller tillräcklig bärighet. **En del vägar har upprustats och byggts om, andra inte. Den stora oberoende besiktning av vägarna som genomfördes 2003 visade att cirka 90 procent av vägarna var i eftersatt underhåll.**

Flera av de beslut som tagits av politiken inom vägfrågan har överklagats och blivit ogiltigförklarade i den rättsliga prövningen. Detta har resulterat i att det inte gått att införa olika delar de fattade besluten. Det har också inneburit att förutsättningarna för fastighetsägare har förändrats utifrån de intentioner som låg bakom de beslut som ogiltigförklarats.

Följande politiska beslut har vunnit laga kraft:

- uppräkningsbeslut med beskrivning och relevanta datum

Följande politiska beslut har **inte** vunnit laga kraft:

- uppräkningsbeslut med beskrivning och relevanta datum

Lantmäteriförrättningar beställdes av kommunen **YYMMDD 180206** och har genomförts mellan YYMMDD och YYMMDD. **Kommunen ansökte om att kostnaderna för förrättningarna skulle betalas av deltagande fastigheter enligt andelstal i gemensamhetsanläggningen. Kostnaderna för dessa har betalats av vägs ägare.**

Kostnaderna för varje fastighetsägare har varierat mellan xxx kr och yyy kr.

Variationerna har sin grund i hur mycket tid lantmätaren behövt lägga på förrättningen. En bidragande orsak till variationerna bedömer fullmäktigeberedningen är att kommunen inte tillsatt någon **samordnare projektledare** på det sätt Härjedalens kommun gjort.

I samband med förrättningarna fastställdes andelstal för delägarna i GA. Principerna för andelstalen skiljer relativt mycket mellan olika GA. I vissa fall är det samma andelstal för fastigheter med mantalsskrivna boende och för fritidsfastigheter. I vissa fall har fastighetsägare utmed statlig väg också tilldelats andelstal **med stor variation mellan olika GA** och det finns även annat som skiljer sig mellan olika GA. I många fall har tonkilometerprincipen tillämpats???. Även här bedömer beredningen att avsaknaden av kommunal **samordnare projektledare** kan ha påverkat resultatet.

Fram till 20250601 **skötte ansvarade kommunen för väghållningen av 333 km enskild väg.** Se bilaga (karta med vägarna angivna)

Kostnaden för detta under åren 2022 till 2024 har varit i genomsnitt XXX kr/år.

Dvs xx kr/vägmeter.

I det åtagande kommunen har utfört har ingått följande aktiviteter:

- XXX
- YYY
- etc.

De vägar som kommunen skött fram till 20250601 hade då samtliga en acceptabel status enligt kommunens bedömning i samtliga fall utom för:

- beskrivning

Lantmäteriförrättningar har genomförts för vägar enligt bilaga (Karta över hela kommunen med tillräcklig upplösning)

Inom följande områden har vägs ägare identifierats med andra metoder.

- beskrivning av var och på vilket sätt.

Övriga områden har inte tidigare?? haft något kommunalt stöd för sin väghållning och har av förvaltningen?? inte bedömts vara berättigade till det i framtiden heller.

Samfällighets föreningar har funnits eller bildats inom följande områden.

- Var och på vilket sätt.

Andra väghållnings organisationer har godkänts inom följande områden:

- Var och på vilket sätt.

Inom följande områden har samfällighetsförening eller annan godkänd ägarorganisation inte bildats eller funnits sedan tidigare:

- Var och hur

Efter 20250601 har kommunen fortsatt utföra väghållning i samma omfattning som tidigare på samtliga vägar som före datumet utfördes med följande undantag:

- beskrivning

Avtal mellan kommunen och väghållningsorganisationer har träffats i följande fall:

- beskrivning

Medborgarnas engagemang

Det finns ett missnöje bland kommunmedlemmar med situationen angående hanteringen av enskilda vägar inom kommunen. Diskussionerna har ofta varit heta på socialmedier och specifikt i gruppen "Leksingar pratar Leksand (samhällsfrågor)"

"Vägfrågan" har resulterat i ett folkinitiativ och ett beslut i fullmäktige om att genomföra en folkomröstning i samband med RRK-valet 250913.

Fullmäktigeberedningen har haft samtal med den gruppering (vägrupperen) som ligger bakom folkinitiativet. De efterfrågar tydlighet i vad som gäller och en väghållning som kan upplevas rättvist. De vill även att underhållsskulden **hanteras av kommunen och att vägarna inom och mellan byarna skall få erbjudande om att intas i kommunal väghållning (drift, underhåll, reparationer och reinvesteringar) via regelverk och avtal.**

Andra kommuner.

Beredningen har haft samtal med företrädare för Härjedalens, Moras och Rättviks kommuner. Den avgörande skillnaden mot Leksand är att i Rättvik och Mora dessa kommuner har det hela tiden funnits fungerande vägorganisationer som företrätt vägs ägare. (Härjedalen har nybildat och återuppväckt föreningar precis som vi).

I Härjedalen har vägar på landsbygden återlämnats till "vägföreningarna" efter att kommunen åtgärdat brister som identifierats i samråd med vägföreningarna. Besiktning sker före och efter åtgärderna.

Mora har en organisation där kommunen sköter drift- och underhåll av 22 mil enskilda vägar men som inte bedöms långsiktigt hållbar av förvaltningen och där som anser att politiken inte tar tag i frågan.

I Rättvik ger kommunen bidrag till 25,3 mil enskild väg med 10,76 kr per meter. och Härjedalen ger kommunen som enda stöd till 11,3 mil enskilda landsbygdsvägar med 1000 kronor per år och fastighet med fastboende. en summa per fastighet och år. I Härjedalens tätorter har överlämningen pausats på obestämd tid och kommunen sköter vägarna som tidigare.

Beredningen har ännu inte haft kontakt med kommuner som valt att kommunalisera enskilda vägar i vissa områden och har därför inte inhämtat erfarenheter på den processen.

Lärdomar hittills:

Vid förändringen är förändringsledarskap en faktor som förbisetts.

Med en utsedd förändringsledare hade kommunikationen med berörda kunnat fungera bättre.

Konsekvenser av detta bedömer beredningen inneburit i varierande grad.

- Det har saknats förståelse bland vissa många berörda om varför förändringen är nödvändig.
- Det har därmed även saknats acceptans för att förändringen skulle vara är nödvändig.
- Det har varit otydligt för berörda vilka konsekvenser förändringen kommer att få.
- Det har inte framgått vilka konsekvenser andra lösningar hade kunnat få och att de därför inte varit varför de inte skulle vara lämpliga.